

U h h U S h h

ጽሑፍ ሀፍፍ

1867 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 25 ՃԻԿՄԱ ԻՐԹԷՍԻ ՍԱՊԱՀ

ՆԻԻՄԷՐՈ 528

Զանգուստի ինքնուր ՎՊՔ-ում 6 հաճի հեկտե 300  
հեկտե զբերելով, հենկի զբերելի, բաժնի փորձը ասի  
հեկտե լորով, 200 զ՝ յաւով, ալիք սւղիք 100 զ՝ յա-  
ւով, փհնակեաի ասի 50 որ փորձը ասիք, աւով որ :

Իւսեաթշն պէհէր աստըր Իշին, պի-  
 րիսի ակէ-տ 3, Իշին ակէ-տ 2,  
 զէ Իշինի ակէ աստի ակէ-տ 1  
 էր աստը աստը աստը

Արքային համար, զէջ-օգնական ուղարկ-ելու  
167 ներկերովւ իսնեմէ ԼԵՂԱՆՔ ՀԻՐԱՆՑ Բարսե-  
նէ-ԹԵՃԻ, զարագեա 8. Փանտեանէ կեանքերի՝ ՔԵՂԱՆ

Տիւնքիւ թելէկրաֆըմըգտա Այե-  
րիգա ճիւմհուրիսեթի րէյիսի թարաֆըն-  
տան Տանիմարգատան ճէգիւրէլէրին սա-  
թըն ալընմըչ օլտուղու թաստիգ օլուն.  
մուչ խտի • Պու ճէգիւրէլէր , զարպի Հին-  
տիսթանտա Տանիմարգանըն թէսարրու-  
ֆունտա պուլունան Ս • Թօմաս , Ս • Յով-  
հաննէս վէ Ս • Խաչ թէսմիսե օլունան  
ճէգիւրէլէր տիր •

Պուռ իւշ ատալար 111-ն միւլեօն տօլաւ-  
րա Ամէրիգա Ճիւմհուրիեէթինէ սաթթըւ-  
մըն տըր : Ֆագաթ Ս . Խաչ Ճէգիրեօնին  
սաթթըմասը իշին Ֆրանսըզըն րէյ վերմէ-  
թի լազըմ կէլտիկինտէն , շաեէտ րէյ վիր-  
մէտիկի Թագտիրտէ , տիկէր իքի Ճէգիրե-  
լէր եալընըզ 71-ն միւլեօն տօլարս սաթթը-  
լաճագ իտի . Պու Ս . Խաչ ատասընը Ֆր-  
րանսըզ տէվլէթի մուգատտէմ Տանիմար  
գաեա սաթթըն իտի , վէ պու սաթթըն սե-  
նէտինտէ պիր մուգավէլէ իշար իթմիշ  
իտի քի , մուճիպինճէ , շաեէտ Տանի-  
մարգա պու Ճէգիրեյի սայըր պիրիսինէ  
սաթթաճագ օլտուղու հալտէ , սաթթըյա  
չըգարտըղը Թարիխտէն իքի սէնէեէ գա-  
տար Ֆրանսըզ տէվլէթի մեզքիւր Ճէգի-  
րէյի հէքսինտէն էվլէլ սաթթըն ալմագլը-  
ղա սէլահիեէթի վար իտի :

Ֆրանսա վե Ինկիլեզ հիւքիւմէթլէրի  
պու առաւարըն Ամէրիգաեա սաթըլւա-  
սընա գարչը վազեՖէսիգ պուլունմատը-  
լար, վե հաթթա Տանիմարգաեա պու  
պապտե նիչին սաթըեօրսուն կիպի իխ-  
թաւար իյլէմիչլէր տիր տէնիր, Ֆազաթ  
տանիմարգա քէնտի մալիեէսինէ պիր մե-  
տար օլմագ իչին պաչգա հիչ պիր չարե-  
սի պուլունմատըղընտան վե պու նիեէ-  
թինին իճրասընը թէէխիր իտէմէյիպ, հառ-  
պէլ իգթիզա սաթմըչ օլտուղունու պիլ-  
տիրմիչ տիր :

Ֆրանսերդ տէվէթինին պու պապտե  
օլան հագգէնը թառահուպա շրգըշմա-  
սընտան խօսալը Ճէկիւնլի քէնտի սաթըն  
արմար մէմուլ օլունմամագտա տրր :

— Ինկրիլզէրին Հապէշ իւլ օլան մու-  
հարէպէսի հէնկիւամընտա, Ֆրանսըզալը  
հիմաեէ իթմէք իչին Գըզալ տէնիզ սու-  
լարընտա պիր առէտ Ֆրանսըզ հարպ սէ-  
ֆինէսի պուլուէմագտա իքէն, պու տէ-  
ֆա տիկէր պիր գըլթա սէֆինէնին տախի  
օլ սուլարա կիթմէսի, վէ զօմանտանընա  
խասսէթէն թալիմաթ վէրիմիշ օլտու ղու-  
իչիտիլմիշ տիր :

— Լիւքսէմպուրկի գալէլէքիներն հէտմ  
օլունմասը տէվամ օլունմագտա տըր ,  
պունյաորն պիր մըգտարը պու տէՖա  
լաղըմ իլէ աթըմըչ , վէ սայիրլէրի տախի  
բէտտէրբէյ աթըմագ իչին ախվարարտա  
տէլիքլէր աչըուպ պարու թ տօլտուրուլ  
մագտա իմիչ :

— Գա վանին մէջ իսի քիւշատընտա իմ  
բերաթօր Նաբօլէօն հազրէ թլէրինին ի-  
րատ իթտիկինուծգ, Էվրօպանըն հէր  
թարաֆընտա հիւսնիւ գապուլիյէթ պու-  
լարագ, ղայէթ իյի թէէսսիր փէյտա իթ-  
տի իսէտէ, իթալեա հազգընտա օլան  
ճիւմէսինտէ, միւմքին մէրթէպէ տէվ-  
լէթի միւշարիլէյ հայէ թօգանըւաճագ պիր  
քէլամ պուլունմամասընա տիգգաթ օ-  
լունմասը, վէ Բաբանըն սիւննէվի հիւ-  
քիւմէթի պազը գալմասը իչին պիտառէ  
պիր թագվիյէթ վէրիլմէմէսի, Բաբաս  
ղազէթալարընըն հիտտէթինի մուճիպ օ-  
մուշ, վէ Ֆրանսաեա մէտհ ու սէնա օ-  
գուեան մէգքիւր զազէթալար, տճը ա-  
ճը Ֆրանսանըն պու բօլիթիգասընը գրի-  
թիգա իթմէյէ պաշամըլլար տըր, պու  
խուսուս Բօմա մէսէլէսինին, բարասլարըն  
քէյֆինէ մուղայիր սուրէթտէ հալ ու  
թէսվիյէ օլունաճաղընա պիր տէլալէթ

սաեըմագտա տըր : վէ ֆրանսա խաբի-  
ճիյէսինին «էկէրչի գօնֆէրանս թէճէմ-  
միւ իթմէգսէ , Բաբալոյղը իթալեանըն  
սատագաթընա իհալէ իտէճէյիզ տիմէսի  
տախի , գէվալը Բաբա թարաֆտարալը-  
նա պիր օգ կիպի իշլէմիշ օլմալը տըր .  
հէրնէ հալ իսէ , շիմտիլիք գօնֆէրանս  
թէճէմմիւ իտէճէք մի իթմէյէճէք մի ,  
պու խուսուս նա մալիւմ իսէտէ , պիզճէ  
պու գօնֆէրանսըն վիճուտէ կէլմէսի  
շիւբհէլի կէօրիւնիւր :

Այսօր Կոմիտասի հիշատակը պարզապես փայլում է լույսով։ Կոմիտասի մեծ գործը, «Կարմիր ծառի» գրքը, որը հիմա էլ համարվում է Կոմիտասի ամենահայտնի գործը, հիմա էլ արժանանում է մեծ հռչակագրի։ Կոմիտասի գործը, որը հիմա էլ համարվում է Կոմիտասի ամենահայտնի գործը, հիմա էլ արժանանում է մեծ հռչակագրի։

— Իթալեա իլէ Ֆրանսա օրտուլարը  
պիլ իթթիֆագ Ալսիթիա տէվէթինէ  
գարչը իթտիքլերի մուհարեպէլերտէն  
մէշհուր օլան Մաճէնթա մուհարեպէսի-  
նին, ալաֆրանկո նոյնմբել, Չ տէ «էօ-  
լիւլէր կիւնիւ » սէնէպաչըսը օլմասը միւ-  
նասէպէթիլէ, շէհրի մէզպուր էհալիսի  
մէզքիւր մուհարեպէ մէյտանընը գան-  
տիլէ, իլէ տօնաթմըշլար, էօլմիւշ աս-  
քրլերին մէզար պաշլարընտա պուլու-  
նան իսաչարըն եանընտա, գանտիլէր ա-  
պըմըշ վէ Ֆրանսըզ մէվթալերի իլէ Ի-  
թալեան մէվթալերի պէյնինտէ հիշ պլը  
Ֆարգ միւյաճէտէ օլունմամըշ տոր:

իթալի նամ զագէթա պունու եագ  
տրդտան սոնրա, իբի միւնթ պու թարզ  
եատիկեարդէր ին պիրպիրէրինն պագ լը

օլտուգարը հալտէ, պիրիպրէրինէ գար- շըսիւհն չէքմէլէրի մուհալ գապիլինտէն աիր, վէ Մաճէնթա էհալիսի պուհա ի- յի իօքեաթ օլմուշար տըր, սէմիշ տիր:

— Բրուսիա բարլամէնթօսուհնտա ա- գալարտան պիրիսի պուլուհան Մ. Թվէս- Թըն նամ գաթ 1863 սէնէսինտէ Բարլա- մէնթօ տէրուհինտէ իրաս իթմիշ օլտու- ղու պիր նութգտան տօլայը իթի սէնէ մահպուսիսէթէ հիւքմ օլուհմուշ, վէ պու խուսուս հէման պիւթիւն Էվրօթա- նըն թէհաճիւպ վէ առէմի խօշնուտինի մուհիպ օլմուշ տուր:

ՀԱՎԱՏԻՄԱԹԸ ՏՈՒՆԻԹԵՆ

... Միւլէլիֆ:

Պէյ-օղլու 24 նոյ. 1867

Շու արթիտէքի մէքթուպուհն վարա- գայի միւթէպէրինիգէ տէրճի նիհազըմ տըր:

Աթուֆէթլու ըրէթպէթլու մէճիսի գօմիսիօնու միլէթ, էֆէնտիլէր հազա- լաթը:

Ձենտ մահտան պէրու միլէթիմիգտէ գիլու գալէ վէսիլէ օլան հուգուգու ճիսմանիլէնին, գանդի նիգամ վէ գանուհ- լարա գապուլ օլուհմամազ տէրէճէ մու- ղայիր օլտուղու մալիւմ իսէտէ, անճազ հուգուգու ըուհանիլէ հագգընաա, պէյն էլնաս մուղայիրի ինասֆ վէ էֆ- քեաբ բէք չօգ լաֆլար կէպէքտէ օլ- տուղուհնտան, շու եագըն կիւնլէրաթ թէճէմիլէ իտէճէք օլան ումուսի մէճ լիստէն էվլէլ, շու հուգուգու ըուհա- նիլէ հագգընաա եափըմըշ օլան կոնդա- կըն պիր սուրէթինին, դագէթա վաորթա- սըլա իլանընա հիմմէթ պուլուրմալէրի նիհազըմը տըր:

Միլլէթինի սէվէն պիր Հոսվմէական Հայ

— Իշթէ շու արթիտէքի մէքթուպ պէտիսահլարըն պազը կիւնա եալանլարընը ըիւսվայ իթմէքտէ տիր:

... Խմբագիր:

Ս. Փրկչեան ազգային հիւանդանո- ցին մէջ նորահաւոյց քարուկիր ձեմարա- նին համար ժողովրդեան մէջ տարա- ձայնութիւն մը ելեր է: Երպէս զի նո- րահաւոյց ձեմարանին մէջ կողմը հիման անհաստատութենէն խլեր է, այս լուրը իմանալուս՝ կիւրակի առաւօտ որքան որ պարտականութիւնս էր երթալ եւ ի սէր ազգիս ծառայել, բայց միանգամայն պարտ անձիս համարեցի ամենայն գգուշու- թեամբ դպրոցին դիրքը քննելու: Ուստի արհեստիս պահանջած ամէն օրէնք- ներովը աղել մը հետադօտեցի, տեսայ որ այդ տարաձայնութիւնը բոլորովին անտե- ղի է, ընդ հակառակն դպրոցը խիստ ըն- տիր դիրքով, եւ ապահով կերպով կա-

ռուցուած՝ եւ քիչ օրէն ալ աւարտելու վիճակին մէջ կը գտնուի, եթէ ազգային առատաձեռն անդամք վերջին անգամ եւս խրախուսելու ըլլան: Տար երկինք, որ ազգային ամէն թաղի մէջ գտնուած փայտաշէն դպրոցներէն գոնէ տարին մէկ կամ երկուքը վերոյիշեալ դպրոցին պէս քարաշէնի փոխուէր, որով հրկիզու- թիւններէ պահպանուելով ազգային ման- կըսոց ապագայ բարգաւաճութիւնը ա- պահովուած կըլլար:

Սա ալ ըսել արժան կը դատեմ որ, ով որ իմ ըրած հետադօտութեանս չի հա- լատար, փոխանակ անդին ասդին ոչնչա- բանելու եւ ազգային նպաստաւորներու վհատութիւն պատճառելու, թող եր- թայ ինքն անձամբ աղել մը քննէ, եւ թիւր կարծիքներէն զերծուի:

Մնամ եւ այն  
Նիկողոս Խալֆա  
Սպարապետի դրան

ՆՇԱՆՔ ԺԱՄԱՆԱԿԻ

Միւլէլիֆ 327: Դիւն Էֆէնդէ

Անշուշտ Երուսաղէմի Սրբազան Պատրի- արքն(1) ալ Նէկուս Թէոդորոս առաջնոյն խորհրդածութիւնն ըրած պիտի ըլլայ, այս- ինքն տեսնելով որ իր պատրիարք ըլլալէն ի վեր ազգային օրագրերն իր վրայ չեն խօ- սիր, եւ իր արեւանկարչութիւնն ու տպա- րանը բանեցնելու ջանքը անտարբեր խմ- բագրաց աշէին բան չեն երեւիր, ելաւ նոր ձեւով փեղոյր մը հնարեց վարդապետաց գունտ գլուխը տափակցնելու, բայց աս ալ խմբագրաց էջերը լեցնելու նիւթ չմատա- կարարեց, վերջապէս շատ խորհելէն յիտու- (1) Մենք ալ « Պատրիարք » տիտղոսը կը գործածեմք ըստ սովորութեան, Բայց գիտ- նալ արժան է թէ, Երուսաղէմի աթոռ պատրիարքական չէ, այլ առաջնորդական, եւ անոր միաբանութեան գլուխը լոկ վա- նահայր մըն է եւ ոչ պատրիարք: Պատ- իրարքութիւնը աշխարհական իշխանու- թիւն մը է՝ որ տրուած է Բ. Գրնէն մի- այն Պօլսոյ Սրբազան Պատրիարքին իբր միջնորդ ազգին եւ տէրութեան մէջ, եւ ա- մենեւին բանաւոր չէ որ Օսմանեան պետու- թիւնը Երուսաղէմ ալ ունենայ ազգին եւ տէրութեան մէջ միջնորդ մը, ինչպէս որ ե- ղած ալ չէ, վասն զի Երուսաղէմի Պատրի- արք իշխանութիւն չունի ուղղակի Բ. Գրան հետ բանակցելու: Ըսել է թէ իր պատրիար- քութիւնը լոկ անուանական է: Երուսաղէ- մի առաջնորդները կամ վանահայրերը ե- զրպատական տիրապետութեան ժամանակ հոն պատրիարք կոչուել են, ինչպէս ցարդ Ե- զրպատսի վիճակին առաջնորդները Պատրի- արք կը կոչուին տեղական կառավարութե- նէն, Ասկէք իբր մէկ դար յառաջ տպուած գրոց մէջ ալ կը տեսնենք Երուսաղէմի աթո- ռոյն առաջնորդութիւն ըլլալը՝ փոխանորդա- բար Կ. Պօլսոյ Պատրիարքին:

ձամբայ մը գտաւ սա անտարբեր խմբագրաց ուշադրութիւնը գրաւելու:

Բայց չկարծուի թէ Սրբազան Թէոդո- ռոսի ըրածին պէս ամուսնանալու առաջար- կութիւն կընէ ազգին: Ոչ, վարդապետք ընտանեկան գործերու վրայ միտք չեն հոգ- նեցրներ: Անոնց փառասիրութիւնը յագեցը- նելու համար օտակ պէտք է:

Բայց որովհետեւ իրենց անարատ վար- քովը ժողովրդեան շերմեանդութիւնը պակ- սեցուցած են, եւ հիմայ այնչափ միամիտ հայ չկայ որ տանի քսակը, Ս. Յակոբայ կուտայ կարծելով, վարդապետաց ալիը պար- պէ, ուստի Եսայի Պատրիարքն ալ այս պա- կասութեան դարման տանելու համար կը փութայ յեզիպատս՝ հոս ժամանակաւ եկե- ղեցի եւ ազգային օրինաւոր հաստատութիւն չկենալով Ս. Յակոբայ անուան վրայ եղած եւ տեղւոյս աղքատաց, եկեղեցւոյ չինու- թեան եւ դպրոցի համար թողուած կալ- ուածները, Ս. Յակոբինն են ըսելով, ձեռք անցընելու: Եւ ճիշդ անժամանակին հասաւ, երբ ժողովուրդը քիչ մը հանգստացած կը դ- բաղէր առաջնորդին ընտրութեանը եւ դըպ- րոցին օր ըստ օրէ զարգացմանը:

Սակայն հոս հասած օրերը երբ ազգն իրեն հարցուց թէ ի՞նչ նպատակաւ եկած է, պատասխանեց. « Ես բարձրապատիւ խորհիլին գալուստը չնորհաւորելու եկայ »:

Երեք ամիս ետքը յաւելցուց թէ, Ե- զրպատսի վիճակը իմ թէմս է, եւ ինծի կը վերաբերի վանքէն ուղած վարդապետս ձե- ղի առաջնորդ խրկել: Բայց թէ որ ասիկա չընդունիք, ան առեն ես ալ Երուսաղէմի անուամբ եղած կալուածները կուղեմ, իրա- ւունքս է:

Բայց ատիկա մինչեւ հիմայ ինչո՞ւ չըսիք հայր սուրբ:

— Մտածելիք ունէի:

— Է, մենք ալ քիչ մը մտածենք, անանկ է նէ:

— Բայց ես հոս շատ չեմ կրնար կենալ, Երուսաղէմ գործ ունիմ, վարժարանը խան- գարեր, աշակերտք ծնծկուել փախեր են, եւ ահա երէք հատն ալ աշէրնուդ առջնն են փախած հոս եկած:

— Բայց, հայր սուրբ, դուք մեր դպրո- ցին չհաւնելով, կը պարծենայիք թէ ձերինը շատ բարեկարգ եւ յառաջադէմ է, մերինը ողբալի եւ ձերինը պանծալի է, եւ կը խոս- տանայիք, եթէ իշխանութիւնը ձեր ձեռքը տայինք, մեր դպրոցն ալ ձերինին պէս ը- նիւ: Այդ բարեկարգութեան պիտի հաս- ցընէիք ուրեմն:

— Բայց դպրոցին խանգարման պատճա- ռը իմ հոն չգտնուելու է, եւ իմ հոն չգըտ- նուելուս պատճառն ալ Նիզիպատայք են, որ « Իրաւունքս » ձեռքս չեն տար որ եր- թամ ազգը զարգացընելու աշխատիմ, գըր- քեր տպիմ:

— Բայց, հայր սուրբ, տպած գրքերուդ մէջ ազգին մտաւորական մշակութեանը ծա- ռայելու տեսլակով մը անգամ չկայ, ( Սիօնդ ) Սահակ Եպիսկոպոսին նամակներէն եւ Սա- մուէլ Ռապպիին վարդապետութենէն զատ բան մը չպարունակէր, եւ եթէ օգտակար



րէսիզ սէֆալէթ տէյիլ տիր, իսթէտիկին գատար ազչէ վէրիպ, սէնի գէնկինլէթ. մէք պէնիմ իչին բէք գօլայ շէյ տիր տէ. տի իսթիեար — էկէր պուսու եաբապի. լիբսէն, սէն ինսանլարն պիրինճիսիսին տիյէճէյիմ, տէտի նալպանտ — էլիմտէն կէլիւ, լաքին պիր շարթ իլէ, եանի շու. քի, օն սէնէտէն սօնրա ճանընը պանա թէսլիմ իտէսին, տէտի իսթիեար — իմ. տի նէ եափմալը — շու թիրիշէնին զե. րինէ գանըն իլէ իսմինի եազաճազսըն — չօք իյի պաղըրտը նալպանտ, էօմրիւմիւ եօգսուլուգտա կէշիւմէտէն իսէ, ճա. նըմը շէյթանա սաթմայը միւրաճճաճ թուլթարմ, պուսու տէյիպ եուլմու. ղուսու էօրսէ վուրտու վէ պիր գաշ. տամլա գան չըգարըպ իմզալատը. գըսսա պօյլու իսթիեար թիրիշէյի ալըպ, վէ գէվգլէնէրէք տիրշարը չըգտը.

Իսթէտիկի գատար ազճէյէ մալիք օլ. տու Միգէր, հէր սապաճ ճէպլէրինի տօլտուրուր, եէր, իչէր, կիւնտիւզ վէ կիճէլէրի թիւրքիւ չըղըրը վէ Ֆերտասը կիւնիւ եէնիտէն պու գէվքէ պաշար ի. տի. Պաթթ քէնտույէ եափէր օլսը պէ. րու հէրքէս տաթի պաշաեղպ եիւզիւնէ կիւլէրիւր իտի. լաքին սէատէթի զայթ ժիւքէմէլ տէրէճէտէ օլտուղու իչին, չօք օիւրէմէզ իտի, մէզքիւր օն սէնէլէր շար չափուգ կէշտի. շէյթան գըսաճըք իի. թիեար գըեաֆէթի իլէ նալպանտըն տիւք. քեանընա կէլիւ Միգէրին ճանընը ալմաղա — շու գօլթուգ սանտալեամտա օթուր եօրկուսն օլմալըսըն, եօլուսն ուզազ տըր, կիւզէլ սուճուղըմ վէ պիրամ վար տըր, պուեուր քի պիր ազ գուվ. վէթլէնէսին տէտի նալպանտ. — շէյ. թան օթուրտու, թօբալ պաճաղընը ու. զաթտը, վէ անիտէ հէր ազալարընտա պիր րաճաթլըգ տուլտու, շէյթան գօլ. թուգ սանտալեամտա օթուրուպ պէօ. պիւրլէնմէքտէ իքէն, Միգէր կիտիպ տիւք. քեանընտան պիր տէմիր չըպըգ ալարազ, իչէրի կիրտի — սուճուգ եէմէգտէն պա. զը ուֆազ իչէրիմիւզ վար տըր, էվվէլէ. միրտէ անլէր իւզէրինէ սէյլէշէլիմ տէտի նալպանտ իսթիշգաքիարի պիր սէս իլէ. վէ պաշալտը շէյթանըն սըրթընա օլ տէ. րէճէ գուվվէթլիճէ վուրմաեա քի, շէյ. թան մօս մօր քէսիլտի. վէ գէվալը էօլ. քէսինտէն տիրշէրինի կըճըրտաաղպ, ա. եաղա գալգարազ Միգէրին եազաաընտան թուլթմազ իսթէտի իսէտէ, միւմքին տէ. յիւ գօլթուգա եափըշմըշ գալմըշ իտի. — գուրթար պէնի պաղըրտը շէյթան, նալ. պանտ տուրմաեղպ վուրուր իտի, քէրէմ էթ, գուրթար պէնի, լաքին նալպանտ տիրյնէմէյիպ կիւզէլճէ բաթազլար իտի. գուրթար պէնի մէօհլէթ վէրիւրիմ սանա տէտի շէյթան — պազ պու սէօզլէնէ տէյէճէք եօգ, էօյլէ իսէ աթթըգ վուր. մամ. լաքին, գօլթուգտան չըգմաեա

րաւխսաթ վէրմէգտէն, օն սէնէ տաճա մէօհլէթ, վէ իլք տէֆա վէրտիկին ազչէ գատար ազչէ վէրէճէյինէ սէօզ վէրմէլիսին տէտի նալպանտ — սէօզ վէրիւրիմ — էօյ. լէ իսէ, տէֆ օլ լանէթ իիսթիեար տէտի Միգէր, շէյթան տէօրթ թարաֆընը օլա. լաեարազ կէշիպ կիթտի. Պուսուսն իւզէրի. նէ աթթըգ Միգէրին էօմրիւկիւլիւպօյնա. մազլա կէշէր իտի, զեեաֆէթ մի տէր. սին, լազը շիշէլէրի պօշալտըպ վէ թիւր. քիւ չըղըմազ մը տէրսին, արտը քէսիւ. մէզ իտի. լաքին, հայըՖ քի, ինսան սէ. ատէթի հալ իւզէր էօմիւր կէշիւրտիքտէ, 10 սէնէ բէք շարուգ կէշէր, կիւնիւն պիրինտէ իսթըրնտան պիլէ կէշմէտիյի տազլիգտէ, պու տէֆա տէյիլ օլ իի. թիեար շէյթան քի քէնտիսինտէն գօր. գար իտի, իլա պիր սիւրիւ ուզուսն պույ. նուզու վէ պէյիլէք գուլըրուգու շէյ. թանլարըն, էվլիստէն իչէրի կիրտիքլէրի. նի կէօրտիւ, — տօթլարըմ, ճէվիկ վազ. թը տըր, վէ պէյիլէ թաթլը ճէվիկ իսէ ճէհէնէմտէ եօգ տուր, էկէրչի սիզէր իլէ եօլճուլուղու միւճէրէպ օլան թէգեթիւմթըմը վէրինճէյէ գատար, պիր ազ, ճէվիկ աղաճըմըն իւզէրինէ չըղըպ ճէվիկ եէսէնիզ մէճնուսն օլուրուս, առ. լա սըգըմաեընըգ.

Պաթթ քէնտույէ

### Ի Լ Ա Ն Ա Թ

Եւրոպա կրթեալ ազգային երիտա. սարգ մը, մասնաւորապէս Հայերեանի եւ ուզողին նա եւ Գաղղիերէնի, Պատմու. թեանց, Աշխարհագրութեան եւ թուա. բանութեան դասաւանդութիւն ընելու պատրաստըլալը կիմացնէ, ազգային վար. ժարանաց մէջ եղեր է, կամ թէ առանձ. նաւորաց տուն:

Փափաքողք՝ կրնան Բերա Լէվանթ Հէ. րալտի տպարանին դէմ Ապտուլահեան. երէն տեղեկութիւն առնուլ. 13

Մասլագտա Պէօյիւքտէրէ ճատտէսինտէ պիր թարաֆտան Գաթինքօ արասար վէ պիր թարաֆտան արասայ խալիլէ վէ թարաֆէյի թարիգի ամ իլէ մաճտուտ, ալթը պին զիրա մըգտարի արաս գըթա գըթա վէ պիւրիւն տաթիֆիւրուլթ օլուսնաճաղընտան, թալիպ. օլան Զուլաճը խանընտա Պէրպէրեան ֆի. թուվէթլու Սարգիս աղայէ միւրաճաթ իյ. լէմէսի իլան գըլընտը. 3

Էրմէնի թիւճճալարընտան կրկնա. ուսումը ուսուցիւնտէ տէֆթէր թուլթ. տուրմազ իսթէյէնլէր, եախօտ պու թարգ իչէրիմէսէլա տէֆթէրլէրինի թէս. վիյէ իթտիրմէք վէ նիզամընա գօյմազ միւրաա իտէնլէր իչին, իչպու իլմէ աշի. նա օլուպ, վիզիթա իլէ վէ էհֆէն սու.

ոթթտէ պու թարգ խրտմէթլէրին իճրա. սընա հազըր պուլուսնան պիր զաթ վար տըր, իսթէյէնլէր Գիւրքճիւ խան օտա. պաշըսընտան սիւալիտէպիլիւրլէր:

### ԱԹԷՇ ՎԷ ԷՕՄԻՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ

Լոնդոնի Շէմլէ Պրէնչէս Է Էնթըրթ. Գալի Սիւսըն Էնթըրթ. NORTH BRITISH AND MERCANTILE INSURANCE COMPANY.

2000000 Ինկիլիզ լիրա, ասըլ սէրմայէթի 2250000 Թահթը էմիլիէթտէ օլարազ իրաա. 6600000 Սէնէվի վարիտաթը

Պու գուլմանեա 1809 սէնէթինտէ եանի պուստան 58 օէնէ էվվէլ թէշքիլ օլուսնապ, շիմտի իսէ, քէնտի սէրմայէսինտէն պաշգա, թահթը էմիլիէթէ վազ օլուսնուշ օլան պիւ. յիւք մէպլաղ սայէսինտէ, տէրքեար օլան, էն զիեաաէ էմիլիէթլի գուլմանեալարըն օը. րասընա կէշմիշ տիր. վէ հաթթա մէզքիւք գուլմանեա իչինտէքի սիկուրթաճըլար տա. խի քէնտի զարալարընա գարշըլըգ պիր օի. կուրթա թահթընտա պուլուսնապտա տըրլար.

Մէզիքըր գուլմանեա ալլէխուսուս, կէ. րէք մաղազալարտա վէ կէրէք իսթանպօլ վէ Գալաթա կիւմրիւքլէրինտէ կէրէք քէն. տիրլէրին օլուպ, վէ կէրէք էմանէթէն իւ. տէլէրինտէ պուլուսնապտա մալ վաղ իթմիշ օ. լան թիւճալարա վէ իսթանպօլտա վէ ճի. վարլարընտա պուլուսնան էվ. մաղազա վէ սայլիւ էպնիլէ սահպալէրինէ, վէ հէր օընըֆ տիւքքեանճը վէ ֆապրիգաճըլարա, վէ էմվալ ու էշեաաընը սիկուրթա իթմէք իսթէյէն քիրաճըլարա իլան վէ պէեան իտէրքի, զիլթ. տէ մուհարրէր իմլա սահպալ, մէզքիւք Գաթ. բանեանըն վէ քեալէթիւմալիւ աշքեաճընճա, աթէշէ գարշը հէր նէ գատար միւտտէթ ի. չին օլուր իսէ օլուսն, էհվէն ֆիեաթլու օի. կուրթա մուսմէլէսի իթմէքլիլէ րուխսաթը քեամիլէսի վար տըր վէ հէր նէվի զարա. րը, քէմալի հաղըրըգլա թաղմինէ հաղըրտըր.

Պու պապտէ տաճա զիեաալէ մալիւմաթ քէսպ իթմէք իսթէյէն, իսթանպօլտա վա. գը Շէրիֆ-բաշա խանընտա 7 նիւմէթօլու օտաաա Համբարճուս աղա Յովսէֆեանա, միւրաճաթ իլէեէճէք տիր.

Գալաթաա կիւմրիւք սօգաղընտա 4 նիւմէթօլու մաղազաա գուլմանեա աճէնթօսուսա.

ՈՒԼԻԱՄ Ր. ՍՈՒԱՆ

Մ. ր. Սուանըն մաղազաաընտա, Լօնտ. րանըն էն մէշուր ֆապրիգալարընտան չըգ. մա օլտուղու հալտէ, հէր ճիւս վէ էնվայի պուլիւքլիւքտէ եանըրն թուլուսնապալարը. նէրտիպանլարը վէ եանըրն տայիր ալաթ ու էտէվաթը սայլիլէ տաթի պուլուսնապտա, վէ պիրլիքտէ մուխթասար սուրէթտէ էաղըմըշ պիրտէ թիսալէ պուլուսնապտա հալտէ, էհվէն ֆիեաթլա օթթըմապտա տըր.

ՍԱՀԻԳ ՂԱԶԷԹԱ ԿՈՐԱԳԵՑ Ե. ՓՈՆՈՍԵՐՆ

ԼԷՎԱԹՆ ԷԷՐԱԼՅԵՆ ԹԱՊԻԱԼԷԹԻՆԷ ԳԵՑ-ԵՂԼՈՒՄ ԵՕԼՐԻ ԵՕԼՅԱ, ԵՕԹՈՂԱՆ ԵՂԵՐԷԼԱ ԳԻՐԵՆԼԷՐ ԳԱՐԵՆԵՐԱՆ ԿԵՄԵՐՈ 467.